SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2041

av Rasmus Elfström (C)

En modern och enhetlig valsedelshantering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska bereda Valsedelskommitténs förslag och återkomma med lagförslag om ett samlat ansvar för valsedlarnas distribution inom valadministrationen, samtidigt som väljarnas möjligheter till personval värnas, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Allmänna val ska vara fria, hemliga, tillgängliga och rättssäkra. Valsedelssystemet är en grundläggande del av den demokratiska infrastrukturen och bör vara utformat så att partier behandlas likvärdigt och väljare enkelt kan rösta.

Dagens ordning innebär att partierna i betydande utsträckning själva ansvarar för att distribuera valsedlar. Det skapar kostnader och praktiska skillnader mellan partier med olika organisatoriska och ekonomiska resurser. Ett valsedelssystem som i högre grad bärs av valadministrationen kan stärka neutraliteten och minska den administrativa belastningen.

Källunderlag: SOU 2026:2, 710 miljoner skäl till reformer, beskrivningen av nuvarande valsedelshantering.

Valsedelskommittén har i SOU 2026:2 föreslagit att valadministrationen ska ta ett samlat ansvar för distributionen och för att väljare vid kommunalt inrättade röstmottagningsställen har tillgång till de valsedlar som ska finnas för den aktuella

valkretsen. Regeringen bör bereda detta förslag och återkomma till riksdagen med konkreta lagförslag.

Källunderlag: SOU 2026:2, 710 miljoner skäl till reformer, förslaget om valadministrationens distributionsansvar.

Med valadministrationen avses i detta sammanhang både de centrala och de kommunala organ som ansvarar för valens genomförande. Distribution och utläggning bör hållas isär. Valnämndernas ansvar för att lägga ut valsedlar på röstmottagningsställen ska inte blandas ihop med frågan om vem som ansvarar för att valsedlarna produceras och distribueras dit.

Källunderlag: SOU 2026:2, beskrivningen av utläggning sedan valen 2022 och förslaget till ändrat distributionsansvar.

Den fortsatta reformen måste också förhålla sig till Valsedelskommitténs samlade förslag om vilka valsedlar som ska omfattas och hur partier deltar i valen. Målet bör vara en neutral och praktiskt fungerande ordning utan att väljarens möjlighet att personrösta försvagas. Personvalet är en viktig del av väljarnas inflytande över vilka kandidater som får förtroendeuppdrag.

Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med en sammanhållen reglering som minskar partiernas distributionsansvar, säkerställer tillgängliga valsedlar på röstmottagningsställen och samtidigt värnar valhemlighet, personval och väljarnas förtroende för valens genomförande.

Rasmus Elfström (C)